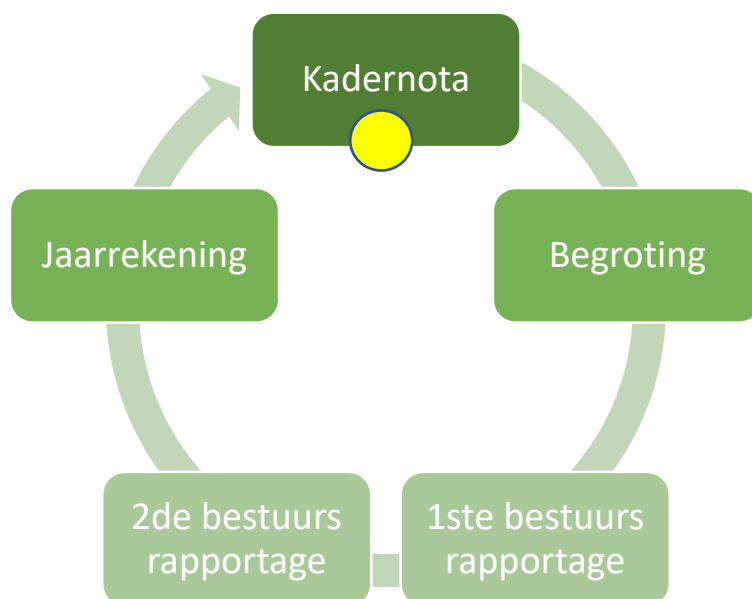

Kadernota gemeente Beesel 2024

18 april 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 2
Voorwoord	pag. 3
1. Huidige situatie, trends & ontwikkelingen	pag. 4
1.1 Werken voor en met de Beeselse gemeenschap	pag. 4
1.2 Trends en ontwikkelingen	pag. 5
1.2.1. Armoede en inflatie	pag. 5
1.2.2. Migratievraagstukken	pag. 6
1.2.3. Vergrijzing	pag. 6
1.2.4. Arbeidsmarkt en -participatie	pag. 7
1.2.5. Ruimtelijke puzzel	pag. 7
1.3 Ambities	pag. 9
1.4 Doorontwikkeling P&C-cyclus en doelenboom	pag. 11
1.5 Taakstellingen	pag. 11
1.6 Financiële positie van de gemeente Beesel	pag. 12
1.7 Financiële positie	pag. 13
1.8 Lokale heffingen/ belastingdruk	pag. 14
1.9 Personeel en Organisatie	pag. 14
2 Beleidskaders voor 2024 per programma/ paragraaf	pag. 16
3 Meerjarig begrotingssaldo op basis van deze kadernota	pag. 23
Bijlage 1 Doelenboom	pag. 24

Voorwoord

Aan de leden van de gemeenteraad,

Samen bouwen we aan onze gemeenschap, voor vandaag en morgen!

Voor u ligt de Kadernota 2024. De tweede Kadernota van de collegeperiode 2022-2026. De Kadernota heeft als doel om financiële en beleidsmatige ontwikkelingen te schetsen en hierin richting te bepalen ter voorbereiding op de begrotingsbehandeling. De Kadernota is dan ook een belangrijk kaderstellend document van de gemeenteraad. Op basis van dit gestelde kader wordt de meerjarige programmabegroting 2024 opgesteld. We leggen nu dus een belangrijke fundering.

Bij het schrijven van de Kadernota 2024 zitten we midden in de uitvoering van de ambities van de nieuwe gemeenteraad, op basis van het coalitieakkoord 'Samen bouwen we aan onze gemeenschap, voor vandaag en morgen.' De kadernota 2024 bevat daarom minder nieuwe ambities dan de kadernota 2023 en de begroting 2023. Immers hebben we in 2023, met de vertaling van het coalitieakkoord, de ambities van de nieuwe gemeenteraad en college voor de komende vier jaar al meerjarig vertaald. Wel is het van belang bij te sturen waar nodig en alert te blijven op de snel opvolgende ontwikkelingen in de wereld, Europa, Nederland, Limburg en in onze eigen regio en gemeente. De woorden uit de aanbiedingsbrief van de begroting 2023 zijn nog steeds actueel.

“De gemeente Beesel laat met haar ambities de kracht van klein zien, voor onze gemeenschap, voor onze regio én landelijk. De grootste uitdaging is namelijk koers houden en om te blijven bouwen aan onze organisatie én aan onze gemeenschap. Het zijn roerige tijden en roerige tijden vergen niet een overheid die stil blijft zitten, maar juist vanuit flexibiliteit en nabijheid, samen met al onze inwoners en partners bouwt aan onze gemeenschap voor vandaag én voor morgen.”

De Kadernota 2024 gaat, zoals aangegeven, in op belangrijke beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. Daarnaast wordt in het eerste jaar van de nieuwe collegeperiode hard gewerkt aan diverse nieuwe beleidsnota's, zoals Sport, Jeugd, Gezondheid-Wmo, Woon-zorg, Cultuur, Economie en Veiligheid. We stellen daarmee belangrijke beleidskaders voor de gemeente Beesel en haar inwoners vast. In de Kadernota verwerken we zo veel als mogelijk de financiële en bedrijfsmatige consequenties van deze kaders en ambities. Voor de beleidskaders die later in 2023 worden afgerond geldt natuurlijk dat deze waar nodig vertaald worden in de begroting 2024.

We blijven in de voorbereiding naar de begroting 2024 uitgaan van een reëel en meerjarig sluitend financieel perspectief voor de gemeente Beesel. Dit blijft een belangrijk uitgangspunt, zeker in een roerige tijd als deze met niet alleen grote uitdagingen op het gebied van ruimte, klimaat en het sociaal domein, maar zeker ook door macro-economische en geopolitieke ontwikkelingen die van invloed zijn op ons. We gaan in hoofdstuk 1 dan ook verder in op de trends en ontwikkelingen waar we mee te maken hebben of gaan krijgen.

Met de Kadernota 2024 starten we het proces om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting in november 2023. Over deze kadernota vindt besluitvorming plaats door de gemeenteraad (raadsvergadering van 5 juni 2023). Op basis van dit kaderstellend document en de besluitvorming van de gemeenteraad wordt vervolgens verder gewerkt aan een concept meerjarenbegroting ter behandeling in november 2023.

1. Huidige situatie, trends & ontwikkelingen

In dit hoofdstuk gaan we in op de hoofdlijnen van de kadernota 2024: de koers van de gemeente Beesel binnen de trends en ontwikkelingen en gebaseerd op de uitgangspunten uit de meerjarenbegroting 2023 en het coalitieakkoord 2022-2026. De ambities hierin:

Ambities
Om de ambities vanuit het nieuwe coalitieakkoord voor de komende 4 jaar te realiseren zetten we in op:

Wonen
Meer passende woningen voor starters, oudere inwoners én nieuwe inwoners - meer snelheid in de woningmarkt – nieuwe woonvormen (zoals flexwoningen).

Duurzaamheid
We verduurzamen onze maatschappelijke accommodaties – doen onderzoek naar duurzame opwekking van energie – we helpen inwoners en verenigingen die problemen hebben door een te hoge energierekening.

Beleven
2023 wordt cultureel een bijzonder jaar: Het Draaksteken vindt weer plaats. Samen met stichting Draaksteken werken we ook aan een Europees Culturele Route!

Samenkracht
We gaan ervoor zorgen dat alle zorg die door verschillende partijen namens de gemeente geleverd wordt, in samenhang en afstemming wordt georganiseerd.

Verkeer
Meer geld voor maatregelen en capaciteit. Met een integraal plan zorgen we voor een goede aanpak en oplossingen voor de hele gemeente.

Goede voorzieningen
We willen onze maatschappelijke accommodaties verbeteren, daarom gaan we de Schakel opwaarderen – onderzoeken we een gemeenschapsfunctie in de kern Beesel – en bekijken we hoe het gemeentehuis toegankelijk kunnen inrichten voor meervoudig gebruik.

Afbeelding: Ambities uit begroting 2023 'In één oogopslag'

1.1 Werken voor en met de Beeselse gemeenschap

Hét uitgangspunt 'werken voor en met de Beeselse gemeenschap' uit het coalitieakkoord zetten we in 2024 onverminderd door want de kracht van de gemeente Beesel zit in de samenwerking met inwoners en partijen. Op verschillende niveaus en in een verscheidenheid aan vormen werken we gezamenlijk aan een sterke en toekomstbestendige gemeente en gemeenschap. We zijn in contact met onze lokale gemeenschappen en sluiten op natuurlijke momenten als netwerkorganisatie aan bij bestaande en nieuwe samenwerkingen. We werken voor en met de Beeselse gemeenschap aan bijvoorbeeld het optimaliseren van veiligheid en zorg, aan een prettige leefomgeving en aan een verbeterd ondernemersklimaat. We werken samen met de Noord Limburgse gemeenten en zitten in een aantal samenwerkingsverbanden in Noord- en Midden Limburg. Deze samenwerking zetten we voort en intensiveren of formaliseren we waar helpend. Ons partnerschap met onze buurgemeente Brüggen zetten we voort. Zowel inhoudelijk voor onze opgaven, maar ook als perspectief voor

ontwikkeling en financiering. Immers houden kansen en uitdagingen niet op bij onze landsgrens. Ook in K80 verband, het netwerk voor kleinere en krachtige gemeenten, trekken we samen op, lobbyen we naar VNG en Rijk en werken we samen. Samenwerking wil ook zeggen, dat zowel de inhoud als de snelheid van onze ambities mede bepaald worden door onze gemeenschap. Het zit in het Beesels DNA om zo te werken. Deze werkwijze hanteren we op al onze wettelijke taken en ambities.

1.2 Trends en ontwikkelingen

De gemeente Beesel is onlosmakelijk verbonden met haar omgeving. Met een aantal trends en ontwikkelingen willen we de context duiden waarbinnen onze gemeenschap, ondernemers, maatschappelijke partners, maar ook onze (Eu-)regio zich bevindt.

We kunnen er niet om heen dat het al ruim een jaar oorlog is in de Oekraïne. Dit heeft niet alleen grote gevolgen voor het land en haar inwoners. Op 7 maart 2022 meldde zich de eerste Oekraïense vluchtelingen in ons eigen gemeentehuis. We verwachten dat we als gemeente meer vluchtelingen zullen gaan opvangen. Deze opgave komt natuurlijk boven op de opvang van statushouders, die ook aan een passende woning geholpen moet worden.

De stijgende prijzen en de inflatie is een andere belangrijke ontwikkeling. Dit heeft een enorme impact op de koopkracht van huishoudens. Gezonde voeding wordt naast energie ook steeds duurder. Het tekort aan grondstoffen en de storingen in diverse logistieke ketens dragen hier alleen maar aan bij. Dit zorgt landelijk voor toenemende zorgen over armoede. Tegelijkertijd zien we nog steeds een krapte op de woningmarkt als ook op de arbeidsmarkt.

De druk op de ruimte groeit, ook in onze regio. Hoe verhouden zich de ambities op vitale kernen, passende woningbouw, de energieopgaven, klimaat en bijvoorbeeld voedselzekerheid? Kortom: we hebben met elkaar in Nederland – en daarmee ook lokaal - een enorme ruimtelijke puzzel te leggen.

In dit hoofdstuk staan we stil bij een aantal van deze ontwikkelingen die onze gemeente en gemeente begroting beïnvloeden. De vertaling naar de begroting 2024 maken we in de hoofdstukken hierna.

1.2.1 Armoede en inflatie

Zes op de tien huishoudens komen niet of moeilijk rond (cijfers 2022) en een miljoen mensen leeft in 2024 onder de armoedegrens, zo kopte de NOS in maart 2023. Hiermee werd het Centraal Planbureau (CPB) geciteerd. Hetzelfde CPB voorspelt dat de gasprijzen die de inflatie zo hebben aangejaagd niet snel meer zo hoog worden als afgelopen jaar, maar dat ze ook in 2030 nog twee keer zo hoog zullen zijn als het niveau vóór de energiecrisis. “Zowel de geopolitieke situatie als het doormaken van de energietransitie maken het aannemelijk dat de energieprijzen hoog zullen blijven”, schrijft het CPB. De stijgende vraag van onder andere huishoudens naar zaken als zonnepanelen, warmtepompen etc. maakt dat dit ook een stuwende werking zal hebben op de kosten van verduurzaming. Ook de prijzen van groente en fruit en andere consumenten goederen en diensten zijn fors gestegen.

Al met al is de verwachting voor 2023 (en daarmee van invloed voor 2024) dat de prijsstijgingen boven het langjarig gemiddelde blijven. Samen met een hoge inflatie zorgt dit voor een financieel onzekere situatie voor veel huishoudens. Landelijke maatregelen, zoals de instelling van een energieplafond en de verhoging van het minimumloon hebben effect op de koopkracht van, met name, de huishoudens met lage inkomens. Weliswaar verwachten het CPB en het Nibud voor 2023 een aanzienlijke inhaalslag ten aanzien van de koopkrachtontwikkeling, het is het echter nog onduidelijk wat het exacte financiële effect op verschillende doelgroepen of afzonderlijke huishoudens zal zijn.

In de gemeente Beesel hebben we in de begroting 2023 al geanticipeerd op de stijgende prijzen voor maatschappelijke organisaties en verenigingen. Voor inwoners voerden we ook de energietoeslag uit. Ongeveer 1 op de 10 huishoudens behoort tot deze doelgroep (130% van bijstandsnorm). Inwoners

van de gemeente Beesel kunnen ook aanspraak maken op zogenaamde energievouchers, voor bijvoorbeeld een energiescan of een thermoscan. Daarnaast wordt onder andere voor deze huishoudens, in het kader van het Nationaal Isolatie Programma, een regeling uitgewerkt die hen tegemoet komt in de kosten van isolatie. We kijken daarbij integraal zodat we de verschillende financiële stromen die we vanuit het Rijk ontvangen zo efficiënt en duurzaam mogelijk inzetten voor onze inwoners. De *menselijke maat* staat daarbij centraal in ons handelen. Een aandachtspunt voor 2023 en verder is de vindbaarheid en zichtbaarheid van de mogelijkheden tot ondersteuning en het vergroten van de zelfredzaamheid. Via onze ambitie 'samenkracht' blijven we ons op dit onderdeel inzetten voor onze inwoners die dat nodig hebben en maakt dit onderdeel uit van de programma's 1. Beleven, 2. samenkracht en 3. fijn wonen & bedrijvig in onze begroting.

1.2.2 Migratievraagstukken (Oekraïense vluchtelingen, asielzoekers en statushouders)

Al langere tijd voldoet Beesel aan haar halfjaarlijkse taakstellingen voor de huisvesting van statushouders. In verband met de grote en toenemende druk op de asielketen in Nederland zijn deze taakstellingen voor gemeenten verhoogd. Daarnaast zijn veiligheidsregio's gevraagd om naast statushouders ook tijdelijk asielzoekers in de regio op te vangen. Deze opgave loopt vooralsnog tot 1 juli 2023 en is regionaal ingevuld. Daarnaast zien we dat de oorlog aanhoudt in Oekraïne waardoor we de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Europa voortzetten en uitbreiden waar nodig. De verwachting is dat dit nog langere tijd zal duren en vluchtelingen mogelijk ook gaan kiezen om hier een bestaan op te bouwen.

Voor 2023 en 2024 is de verwachting dat de opgave voor gemeenten nog groter wordt en het aantal ontheemden en asielzoekers verder zal toenemen, al dan niet aangestuurd via de landelijke spreidingswet. Het is op dit moment nog onduidelijk waar en wanneer het zwaartepunt in de opvang van vluchtelingen is. Duidelijk is wel dat dit zowel voor onze organisatie als voor partners (zorg, onderwijs etc.) extra inzet vraagt. Het is daarnaast ook belangrijk aandacht te hebben voor het draagvlak. De primaire opgave (het realiseren van extra woonruimte) pakken we via onze ambitie 'wonen' op. In de begroting heeft dit vraagstuk op alle programma's invloed en zoeken we aansluiting bij onze reguliere (werk)processen en ondersteuningsmogelijkheden.

1.2.3 Vergrijzing

De Nederlandse bevolking verandert van samenstelling, het aantal ouderen neemt sterk toe (vergrijzing) en het aantal jongeren daalt (ontgroening). Hierdoor stijgt de gemiddelde leeftijd van de bevolking en neemt de grijze druk toe (wat betekent dat het aantal personen ouder dan 65 jaar stijgt ten opzichte van het werkende deel van de bevolking). Daarbij komt wel een toename aan gezonde/vitale ouderen, door verbeterde leefomstandigheden en gezondheidszorg.

- Naar verwachting zal het aantal geboorten de komende jaren afnemen.
- Het aandeel 80-plussers neemt sterk toe.
- De CBS prognose geeft aan dat komende jaren zowel het werkende deel van de bevolking (tussen 20 en 65 jaar) als de jeugd (0 tot 20 jaar) zal krimpen. De ouderen van de bevolking (65+) zullen echter gestaag doorgroeien. Rond 2025 zal een omslag plaatsvinden en zal het aantal ouderen (>65) groter zijn dan het aantal jongeren.

Diversiteit aan woon- zorgbehoeften voor ouderen zal verder toenemen en de vraag om woon-zorg diensten zal toenemen, waardoor nieuwe vormen van zorg en sociaal contact zullen ontstaan. Daarnaast zullen er meer alleenstaande ouderen zijn en zal de vraag naar 1- en 2-persoonswoningen voor ouderen toenemen. Daarbij komt een nog grotere druk op Wmo en Wlz en Zvw door de hoge vergrijzing en daarmee toenemende vraag aan voorzieningen en gebrek aan arbeidskrachten. De houdbaarheid van het huidige zorgstelsel komt daarmee onder grote druk te staan.

Deze ontwikkeling legt grote druk op de ambitie 'samenkracht'. Binnen deze ambitie is het daarom richting toekomst nog belangrijker om een aantal transities in gang te zetten. Dit maakt onderdeel uit van programma 3 'samenkracht' van onze begroting.

1.2.4 Arbeidsmarkt en -participatie

Net als voor 2023 blijft de krapte op de arbeidsmarkt onverminderd aanhouden. Deze trend zien we in de hele regio Noord-Limburg terug als ook landelijk. Het aantal vacatures is door de economische groei in de regio alleen maar toegenomen terwijl het aantal werkzoekende alleen maar is afgenomen. De krapte op de arbeidsmarkt doet zich vrijwel in alle sectoren voor zo laat de arbeidsmarktprognose van het UWV zien (UWV Arbeidsmarktprognoses 2022-2023: LIMBURG)

Ook gemeenten hebben last van de krapte op de arbeidsmarkt. De gemeente Beesel investeert in de toekomst van de organisatie door onder andere verschillende (succesvol ingevulde) traineeships: de beleidsmedewerkers van de toekomst. Ook moeten we blijven werken aan onze aantrekkelijkheid als werkgever: het binden en boeien van eigen medewerkers en van potentiële kandidaten.

Tegelijkertijd zien we als gemeente ook de keerzijde van *nabijheid*. Steeds meer vraagstukken komen bij de gemeente terecht, denk aan de opvang van ontheemden, de (gevolgen van) hoogwater, de aanpak van een pandemie etc. Deze zaken laten zich niet plannen, zowel in de begroting als in personeel.

Deze ontwikkeling heeft enerzijds impact op hoe we 'samenkracht' kunnen organiseren en anderzijds heeft dit impact op de slagkracht van onze eigen organisatie. In de begroting komt dus naast in het programma 'samenkracht' ook sterk terug in onze eigen paragraaf bedrijfsvoering.

1.2.5 Ruimtelijke puzzel

Nederland staat voor grote en urgente opgaven, deze vragen allemaal om ruimte. Denk daarbij aan de invloed van klimaatverandering, de transitie van de landbouw en de versterking van onze natuur, het principe water- en bodemsturend, de energietransitie en de woningbouwopgave. De Rijksoverheid heeft in de afgelopen periode de regie genomen omdat er op nationaal niveau keuzes gemaakt moeten worden.

Het Rijk heeft de grote nationale ruimtelijke opgaven uit de verschillende nationale programma's samengebracht en ondergebracht in een provinciaal (start)pakket, in feite is dat het startmoment van het programma Novex. Zo begint de ruimtelijke vertaling van de nationale opgaven. Duidelijk is dat het geheel van deze opgaves zorgt voor een complexe ruimtelijke puzzel, waarin een nauwe samenwerking nodig is tussen de verschillende overheden. Het Rijk coördineert deze opgaven, de provincie maakt een vertaling op provinciaal niveau waarbij samengewerkt wordt met het Waterschap en gemeenten.

Het belang van de ruimtelijke puzzel is groot, het is een breed geheel aan opgaven dat complex is en op termijn een grote impact heeft op het ruimtelijk domein. Daarmee is ook de noodzaak aanwezig om te participeren in deze trajecten. Iedere overheidslaag zal daarnaast passend bij haar takenpakket een rol hebben in de ruimtelijke puzzel. In de komende periode zal steeds duidelijker worden wat de impact en rol van gemeenten in deze opgave is.

Nationale bouw- en woonagenda

Het Rijk heeft met alle provincies woningbouwafspraken gemaakt om in de periode tot 2030 900.000 nieuwe woningen te realiseren., voor de provincie Limburg zijn dit 26.550 woningen.

Lokaal krijgt dit een vertaling in onze woonzorgvisie, deze zal in 2023 aan uw raad worden voorgelegd. Eveneens wordt in samenwerking met de regio gestart met een regionale toekomstvisie Wonen Noord-

Limburg. Middelen voor de “aanpak wonen” zijn al door de gemeenteraad beschikbaar gesteld in het kader van onze ambitie ‘fijn wonen’.

Nationaal programma landelijk gebied (NPLG)

In 2022 heeft de Rijksoverheid het Nationaal Programma Landelijk Gebied gepresenteerd. Dit programma is een vertaling van nationale alsook internationale wet- en regelgeving. De drie hoofddoelen zijn het verbeteren van natuur, water en klimaat, om die te realiseren zijn tien subdoelen gevormd. Het meest bekende subdoel is de reductie van de stikstofdepositie. Het betreft een nationaal programma dat door de Rijksoverheid bij de provincies is belegd voor verdere uitwerking. De provincie Limburg geeft hier invulling aan door gebiedsprocessen. Op 1 juli 2023 worden de eerste resultaten hiervan beschikbaar gesteld aan de Rijksoverheid. Voor verdieping is later in 2023 nog ruimte. Deze opgave pakken we in combinatie op met ons reeds ingezet traject om lokaal tot een gebiedsvisie te komen.

Delta Rhine Corridor

Een consortium van internationale bedrijven werkt aan een buisleidingenstelsel waarin verschillende stoffen via een buisleidingenstelsel van de Rotterdamse haven richting Noordrijn-Westfalen en richting de clusters Moerdijk en Chemelot worden getransporteerd. Momenteel wordt onderzocht welke stoffen, elk via een eigen buisleiding, onderdeel gaan uitmaken van dit buisleidingentracé. Vooralsnog lijkt het te gaan om waterstof, lpg, propeen, CO₂ en ammoniak. Onderzocht wordt of ook een gelijkstroomleiding en aardgasleiding daaraan toegevoegd kunnen worden. Het streven is om dit buisleidingenstelsel in 2026 operationeel te hebben, de Rijksoverheid heeft inmiddels besloten dat dit een project is van nationaal belang. Door realisatie is het mogelijk om industrieclusters te verduurzamen.

Het voorgenomen tracé raakt ook de gemeente Beesel, zowel in de verbinding naar Noordrijn-Westfalen alsook in de verbinding naar Chemelot. Door de hoeveelheid aan buisleidingen en het feit dat het consortium de wens heeft om een oost-west en noord-zuid verbinding op het Beesels grondgebied te realiseren, kan de fysieke impact hiervan groot zijn. Bij realisatie zullen veel grondeigenaren geraakt worden en bieden dergelijke tracés mogelijk ook weer kansen.

Opwaardering Maaslijn

Het doel is het verbeteren van de robuustheid (betere aansluitingen en minder verstoringen) én het elektrificeren van de Maaslijn. Het project kent twee fasen. De elektrificatie en gedeeltelijke spoorverdubbeling en de sneltrein en spoorverdubbeling (na 2030).

Op 1 oktober 2021 heeft de Provincie Limburg ingestemd met het bestuurlijk akkoord Opwaardering Maaslijn en bijbehorende financiële besluiten. De oorlog in Oekraïne en de Covid-pandemie hebben geleid tot hoge kostenstijgingen en verstoringen in de leveringszekerheid (van met name koper en staal). Daarop heeft ProRail medio april 2022 de aanbestedingsprocedure ingetrokken.

De provincie Limburg en Min IenW hebben zich afgelopen zomer beraden hoe om te gaan met de ontstane situatie. Daarover is besloten dat nut en noodzaak van het project niet ter discussie staan. Continuering van het huidige project is het meest gunstige. ProRail zet het project begin 2023 opnieuw in de markt. Het verdere verloop in tijd en kosten wordt door de betrokken regiogemeenten op de voet gevolgd. De opwaardering van deze lijn is voor onze regio en onze gemeente een belangrijke ontwikkeling in onze bereikbaarheid maar heeft ook lokaal impact (verkeer, natuur, ruimtelijke puzzel).

Deze ontwikkelingen worden integraal meegewogen in de diverse deelvisies die in voorbereiding zijn in 2023 en voor de komende periode staan gepland. Deze leiden uiteindelijk tot vertaling in de omgevingsvisie en het omgevingsplan op basis van de nieuwe Omgevingswet en in programma 3 fijn wonen en bedrijvig en 4 veilige en dienstverlenende gemeente.

1.3 Ambities

In de lopende periode 2022 – 2026 investeren we nadrukkelijk in *Fijn Wonen*, *Duurzaamheid*, *Goede voorzieningen*, *Samenkracht* en *Beleven & Bedrijvig* (toerisme, cultuur, sport en economie). Voor het realiseren van ambities hebben we onder andere meerjarig het ambitiebudget beschikbaar. Met dit ambitiebudget dekken we investeringen (kapitaallasten) en kosten voor nieuwe beleidsinitiatieven. Het ambitiebudget kan breed worden ingezet. Op een aantal thema's gaan we verder op de ingezette koers uit 2022 en 2023, op onderdelen sturen we bij op basis van trends en ontwikkelingen of voegen we actuele thema's toe aan de begroting 2024 - 2027:

- *Fijn Wonen (continueren aanpak + inzet op uitvoering ambities)*

In 2023 wordt de woon-zorgvisie opgeleverd en is de regionale woondeal met provincie en Rijk gesloten. We geven verder invulling aan het woningbouwvraagstuk en de ambities die we hebben om te voorzien in een goed en aantrekkelijk woningaanbod. Dat betekent dat we op basis van de huidige planvoorraad en de keuzes uit de woon-zorgvisie zorgen voor meer passende woningen en vernieuwende woonconcepten (zoals flexwoningen). Het centrum van Offenbeek wordt in 2024 opgeleverd en we zetten de wijkaanpakken voort. Daarnaast heeft de extra opgave op de huisvesting van migranten invloed op het realiseren van deze ambitie.

- *Samenkracht (continueren aanpak + intensiveren transformatie en versterken inzetbaarheid)*

We willen dat al onze inwoners, die dat nodig hebben, passende en betaalbare zorg en ondersteuning krijgen. De uitgangspunten van positieve gezondheid en preventie zijn hiervoor de basis. In een kleine en krachtige gemeente is het ook noodzakelijk dat actieve inwoners en professionals elkaar kennen en korte lijnen hebben. Zo kan iedere inwoner met een vraag laagdrempelig en snel geholpen worden. Daarvoor is het nodig dat we slimmer gebruik gaan maken van onze (algemene) voorzieningen en de dienstverlening beter en in samenhang gaan organiseren. In 2023 worden diverse beleidskaders hiervoor aangepast en toegespitst op basis waarvan we verder uitvoering kunnen geven aan deze ambitie. Het welzijnswerk wordt herijkt en start per 1 januari 2024 op basis van een meerjarige overeenkomst om continuïteit te waarborgen. We investeren in de breedte van ons voorliggend veld om de druk zo veel mogelijk te spreiden in relatie tot de ontwikkelingen in de zorg en de maatwerkvoorzieningen.

Energiearmoede heeft zowel in onze duurzaamheidsaanpak als in onze aanpak sociaal domein grote aandacht. We hebben geanticipeerd door de inkomensgrens voor de energietoeslag te verhogen en we hebben budget beschikbaar om eventuele problemen bij stichtingen en verenigingen door stijgende lasten op te kunnen vangen. We volgen de trends en ontwikkelingen op dit gebied en zullen bij de begroting 2024 met aanvullende maatregelen komen indien dit nodig wordt geacht.

- *Duurzaamheid (Continueren aanpak)*

In het klimaatakkoord, in de regionale en in onze lokale duurzaamheidsvisie, zijn grote opgaven als energiebesparing, hernieuwbare opwekking, warmtetransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit benoemd. In Beesel geven we hier invulling aan vanuit samenwerking. We brengen focus aan in onze duurzaamheidsacties. Ook in de komende periode sluiten we in Beesel aan bij de snelheid van en het draagvlak in onze gemeenschap. We blijven inzetten op het binnenhalen van subsidies voor het realiseren van onze duurzaamheidsambities. Daarnaast zetten we daarvoor de Klimaatakkoordmiddelen vanuit het Rijk in. Mede gelet op de ontwikkelingen rondom armoede, het nemen van energiemaatregelen en de voorwaarden die aan rijksmiddelen worden gekoppeld wordt voorgesteld het kader hieromtrent aan te passen.

Aanpassing kader duurzaamheid (2023):

We stellen voor om het eerder gestelde kader dat duurzaamheidsmaatregelen uit rijksmiddelen moeten worden betaald los te laten gezien de lokale ambities en de voorwaarden en beperkingen aan gelabelde middelen van het rijk.

- *Goede voorzieningen (continueren aanpak, van planvorming naar uitvoering)*

Goede voorzieningen zorgen voor een optimaal leef- en woonklimaat in onze gemeente en zijn ons onderscheidend vermogen ten opzichte van andere gemeenten. We gaan verder met het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed. Na planvorming in 2023 gaan we in 2024 aan de slag met de uitvoering rondom de Schakel, het gemeentehuis, de herhuisvesting van de bibliotheek en diverse voorzieningen in de kern Beesel. Op basis van het mobiliteitsplan en de vrachtverkeeraanpak gaan we aan de slag met een aantal verkeersknelpunten.

- *Beleven en bedrijvig*

In de nieuwe omgevingsvisie bepalen we onze lange termijn visie op de fysieke leefomgeving als geheel. Dat betekent dat we daarin beleidsvelden zoals recreatie en toerisme, cultuur, erfgoed, wonen, duurzaamheid, economie en verkeer met elkaar verbinden en op een integrale wijze naar onze kansen en opgaven kijken. Ook wordt de verbinding gelegd met aspecten als gezondheid, veiligheid en leefbaarheid, die een relatie hebben met de fysieke leefomgeving. We stellen de nieuwe omgevingsvisie op een participatieve wijze op, samen met de gemeenschap, maatschappelijke partners en bedrijven. We continueren in 2023 het structureel bezoeken van ons bedrijfsleven. Samen met hen en andere partners werken we aan een Beeselse economische visie. Het doel is om het ondernemersklimaat in Beesel en de Regio te versterken.

Verder ontwikkelen we binnen het thema Sint Joris en de Draak de Europese culturele route, openbare ruimte (beleefbaar maken draak op routes) en geven ruimte aan de doorontwikkeling van Drakenrijk tot een jaarrond te bezoeken park.

Met de nieuwe cultuurnota bepalen we in 2023 de koers voor de komende jaren voor de culturele sector in onze gemeente.

Daarnaast willen we met het project De Groene Loper een beleefbare verbinding creëren tussen de Maas/ het Veer, de grens en Brüggen. Dit moet een impuls worden voor de recreatieve bereikbaarheid en bijdragen aan diverse (gebieds-)ontwikkelingen, zoals toekomstbestendige centra, het grensgebied en gezonde mobiliteit.

Schematisch ziet de besteding van het ambitiebudget voor 2024 e.v. er als volgt uit:

Thema	Project	Kosten 2024 (raming)	Kosten 2025 e.v.
<i>Fijn Wonen</i>	Inrichting centrum Offenbeek	€ 25.000,- inc.	€ 25.000,- Str.
	Kapitaallasten woningbouwprojecten (o.a. openbare ruimte omgeving Rustoord en flexwonen)	Vorbereidingskosten uit middelen aanpak Wonen	ntb str.
	Verlenging toezichthouder	€ 42.000,- inc.	ntb inc.
<i>Voorzieningen</i>	Maatschappelijk vastgoed (onderzoek, planvorming)	€ 40.000,- inc.	ntb str.
	Uitvoering mobiliteitsplan	ntb inc.	ntb str.
<i>Beleven en bedrijvig</i>	Thema Sint Joris en de Draak	€ 10.000,- str.	€ 10.000,- str.
	Cultuur	ntb inc.	ntb inc.
	Groene loper	ntb	€ 17.000,- str.

	Economische visie	€ 60.000,- inc.	
<i>Leefbaarheid</i>	Verlenging leefbaarheidsmedewerker	€ 50.000,- inc.	
<i>Algemeen</i>	Opdrachten communicatie	€ 50.000,- inc.	
Totaal		Max € 350.000	

In 2024 en 2025 worden de eerste kapitaallasten (structureel (str.)) gedekt vanuit de ambities die we realiseren, dit bedrag aan kapitaallasten neemt in de jaren daarna verder toe. Tot die tijd wordt de ruimte binnen dit budget ingezet om eenmalige projecten te financieren en om voorbereidingskosten te betalen om tot realisatie van ambities te komen (incidenteel (inc.)).

1.4 Doorontwikkeling P&C-cyclus en doelenboom

Met ingang van begrotingsjaar 2023 hebben we onze P&C documenten opgebouwd aan de hand van deze doelenboom. Concreet betekent dit dat we per programma doelen, subdoelen en activiteiten in beeld brengen, gekoppeld aan onze financiën. Het voordeel van deze manier van werken, is dat we beter inzicht krijgen in de manier waarop onze activiteiten gekoppeld zijn aan onze doelen, of andersom: hoe we onze doelen daadwerkelijk gaan realiseren.

Met deze kadernota stellen we ook voor om een geactualiseerde doelenboom voor de meerjarenbegroting 2024 vast te stellen. De doelenboom is op onderdelen gewijzigd en/of aangescherpt op basis van de ervaringen na de introductie van de doelenboom. Met de introductie van deze werkwijze stellen we dan ook voor om geen aparte (inhoudelijke) paragrafen meer te hanteren, zoals duurzaamheid en programmabureau, maar de inhoud te verwerken in de doelenboom en dus in de betreffende programma's. Vanaf de begroting 2024 beperken we ons dus alleen tot de verplichte paragrafen, waar nodig nemen we onderdelen die hierdoor komen te vervallen op bij het betreffende programma.

De doelenboom is in ontwikkeling. We zetten opnieuw een stap om de doelenboom verder te verbeteren en daarnaast dient na vaststelling van nieuw beleid de doelenboom waar nodig te worden aangepast. Zo zijn er al beleidskaders vernieuwd (Veiligheid, Jeugd, Gezondheid-Wmo, Sport). Daarnaast hebben we een stap gezet in het smarter maken van de doelenboom door aan subdoelen indicatoren te koppelen. Deze indicatoren hebben vaak ook hun oorsprong in de diverse (nieuwe) beleidsnota's. De geactualiseerde doelenboom is bijgevoegd in bijlage 1. De indicatoren hebben we in de verschillende beleidsdocumenten genoemd en zullen ook, waar mogelijk, opgenomen worden in de begroting.

1.5 Taakstellingen

Taakstellingen

In het verleden hadden we diverse taakstellingen in onze begroting opgenomen. In de begroting 2023 hebben we twee taakstellingen overeind gehouden, de Zero Based Budgeting taakstelling en de hervormingsagenda Jeugd. Hieronder lichten we beide taakstellingen verder toe:

- *Zero Based Budgeting (ZBB):* In onze begroting hebben we een ZBB-taakstelling opgenomen van 400K in 2024 en 600K in 2025 en verder. Het is in deze fase van belang om de te maken keuzes uit het eerder doorlopen ZBB-traject ook duurzaam te verankeren in onze begroting. Op basis van de hierin te maken keuzes en te bepalen doelen wordt duidelijk of we deze taakstelling in 2024 volledig kunnen realiseren of hier anders op willen besluiten. De te maken keuzes worden onderdeel van de conceptbegroting 2024 zodat hierin een integrale afweging kan worden gemaakt.
- *Hervormingsagenda Jeugd:* Zoals al in de kadernota 2023 is opgenomen, worden we door het Rijk gekort op de uitkering die we voor jeugdzorg ontvangen. De Hervormingsagenda van Rijk ligt ten grondslag aan deze korting, die oploopt van 450K in 2024 tot 1.168K in 2026. Tot op

heden is er in Nederland tussen betrokken partijen geen overeenstemming bereikt over de wijze waarop er uitvoering gegeven moet worden aan deze korting. Op basis van beschikbare informatie brengen we regionaal in beeld welke keuzes dit geeft voor de ingeslagen beleidsrichtingen. De huidige onderhandelingsinzet landelijk is dat vanwege de vertraging vanuit het Rijk de huidige besparingsreeks dient te worden bevroren voor de komende jaren. Besluitvorming over het financieel kader wordt landelijk in het derde kwartaal van 2023 verwacht. De impact en keuzes die daaruit voortkomen en de effecten hiervan op de taakstellingen verwerken we in de begroting 2024.

Kader 1 Taakstellingen:

In de begroting 2024 brengen we de keuzes en ontwikkelingen die van invloed zijn op het behalen van de taakstellingen in beeld zodat hierover integraal een definitief besluit kan worden genomen.

1.6 Financiële positie van de gemeente Beesel

Gemeentefonds

In 2022 hebben we fors extra middelen voor 2023 ontvangen. Deze middelen hebben we ingeboekt in de meerjarenbegroting 2023. Het Rijk heeft gelijktijdig de baten uit het Gemeentefonds voor 2023 t/m 2025 meerjarig vastgeklikt. De gemeenten ontvangen wel een jaarlijkse aanpassing van de compensatie voor de inflatie. Dit betekent, dat we voor 2024 en 2025 geen extra financiële ruimte verwachten maar de toegekende middelen ook toereikend zijn.

Ravijn

Het Rijk werkt aan een plan voor de financiering van de Gemeenten vanaf 2026. Deze nieuwe manier van financieren komt in de plaats van de oude 'samen de trap op, samen de trap af' -methodiek. Daarnaast is de rijksbegroting vanaf 2026 'beleidsluw'. Door deze invloeden zien we vanaf 2026 een terugval van de baten uit het Gemeentefonds, ook wel het 'ravijn' genoemd. Het is nog niet bekend of en wanneer het Rijk hierover meer duidelijkheid gaat geven, onderhandelingen hierover vinden op het moment van schrijven nog volop plaats.

De terugval in 2026 werkt verstoring in het begroten van structurele lasten en baten. Vanaf 2026 is immers beperkter budget beschikbaar op basis van het huidige beeld. Dit maakt dat we, ondanks ons positief begrotingssaldo in 2024 en 2025, keuzes moeten maken hoe we met onze structurele uitgaven om willen gaan. Ondanks dat we op dit moment nog geen zicht hebben op concrete bedragen is het wel in de lijn der verwachting dat die er voor 2026 en 2027 wel gaan komen. Enerzijds door een nieuwe werkwijze (of verlenging van de huidige werkwijze aangezien er nog geen nieuw model is gepresenteerd) en anderzijds doordat er nog geen rekening is gehouden met kabinetsbeleid in de volgende coalitieperiode. Door gemeenten en VNG wordt gelobbyd om hierover snel duidelijkheid te verkrijgen.

Daarnaast zien we een trend ontstaan dat diverse grote opgaven die bij gemeenten worden belegd (zoals uitvoering Klimaatakkoord, uitvoering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)/ Integraal Zorgakkoord (IZA)) via een Specifieke Uitkering (SPUK) worden gefinancierd door het Rijk. Dit brengt echter ook het risico met zich mee dat er restricties worden gesteld aan de besteding van deze gelden en ons als gemeente beleidsvrijheid (en lokaal maatwerk) wordt ontnomen. Door deze restricties kan het voorkomen dat we (andere) keuzes moeten maken in de uitvoering van het beleid of in ambities. Daarbij leggen deze regelingen beslag op een deel van onze capaciteit in verband met de voorwaarden rondom verantwoording en rapportage. De K80 heeft tot lobbyinzet het verminderen van SPUKS en meer beleidsvrijheid voor gemeenten bij het uitvoeren van regelingen.

Kader 2: Ravijn gemeentefonds 2026

In de begroting 2024 houden we rekening met het huidige beeld maar ook met de verwachting dat er een ingroeipad komt vanuit Rijk. We volgen de ontwikkelingen op de voet, lobbyen via de K80 en breiden lokaal passende maatregelen voor om een mogelijke dip op te kunnen vangen.

Inflatie baten

Conform verwachting in het Centraal Economisch Plan (maart 2023) blijft de inflatie in 2023 e.v. hoog. Dat deze inflatie ook effect gaat hebben op onze begroting, mag duidelijk zijn. Enerzijds zullen onze eigen uitgaven stijgen. Anderzijds, de uitgaven van onze gemeenschap stijgen ook, met als mogelijk gevolg dat hiervoor ook een claim wordt gelegd bij de gemeente.

In de meerjarenbegroting 2023-2026 hebben we, zover bekend in 2022, rekening gehouden met inflatie en hebben we de budgetten, daar waar we de kostenstijging redelijkerwijs konden inschatten, verhoogd. Voor 2024 hanteren we eenzelfde werkwijze. Als de dekking die we hiervoor vanuit het Rijk ontvangen niet voldoende blijkt, zullen we bij de begroting 2024, maar ook gedurende het begrotingsjaar 2024, een integrale afweging voor een aanvullende dekking maken. Vooral het cumulatieve effect van inflatie zal grote gevolgen kunnen hebben voor de begroting in de toekomst. De LPO middelen voor 2027 zijn nog niet bekend en zijn in deze kadernota gelijkgesteld aan 2026.

Het Rijk heeft aangegeven bereid te zijn de gemeenten te compenseren voor de gevolgen van de inflatie voor de begroting. Daarbij gaan ze uit van een inflatie conform de meest actuele Macro Economische Verkenning van het CPB.

Inflatie lasten

CAO-stijging

Een indexering waar we in ieder geval rekening mee moeten houden, is de CAO-stijging. In 2023 hadden we rekening gehouden met een eenmalige CAO-stijging van 6%. Deze CAO blijkt uiteindelijk harder te zijn gestegen dan we hadden verwacht. Voor 2024 en 2025 is het eveneens de verwachting dat de CAO-stijging minimaal 6% zal bedragen. Daarna houden we rekening met een stijging van 3%. We hebben de CAO meerjarig verwerkt in deze kadernota.

Overige lasten: prijsstijgingen voor de gemeente

In de eerste maanden van 2023 wordt al duidelijk dat de prijsstijgingen uit 2022 doorberekend worden aan de gemeente. Dit is een ontwikkeling die we ook in 2024 kunnen verwachten. De P-budgetten vormen ongeveer een kwart van onze begroting. We hebben in deze kadernota al de CAO-stijgingen zichtbaar gemaakt. Voor de overige driekwart van de begroting 2023 is op diverse plekken rekening gehouden met inflatie ten opzichte van 2022. Nu de inflatie voortduurt in 2023 is het reëel om op dit punt de verwachting bij te stellen. Daarbij is duidelijk dat de indexering die we het afgelopen jaar hebben opgenomen niet overal toereikend zal zijn. Voor de begroting 2024-2027 is een inschatting gemaakt op basis van op dit moment bekende informatie.

Kader 3: Inflatie:

We indexeren onze budgetten reëel en maken de effecten van inflatie zichtbaar zodat we in de begroting gericht keuzes kunnen maken.

1.7 Financiële positie

Waar we tot 2020 een risicovolle begroting voorlegden aan uw raad, hebben we dit in een paar jaar tijd om weten te klappen naar een begroting die reëel en op onderdelen robuust is. We hebben er voor kunnen zorgen dat tekorten werden weggewerkt en invulling gegeven kon worden aan onze (nieuwe) ambities. De meerjarenbegroting in 2023 vertoont een structureel evenwicht en we hebben een sterke reservepositie, met onder andere een saldo van circa 8 miljoen euro in onze investeringsreserve. Echter, we zien ook financiële risico's op ons afkomen, zoals de hiervoor benoemde inflatie en het verloop van het Gemeentefonds.

1.8 Lokale heffingen/ belastingdruk

De belastingdruk voor een gemiddeld gezin met een eigen woning ziet er als volgt uit. Voorgesteld wordt om voor 2024 vast te houden aan het eerdere besluit om de OZB jaarlijks 3% te verhogen.

Belastingdruk Beesel	2023	2024	2025	2026
OZB	431,67	444,62	457,96	471,70
Rioolheffing (o.b.v. GRP)	162,00	170,75	179,50	188,25
Afvalstoffenheffing (vastrecht)	151,00	151,00	151,00	151,00
Ledigingen	55,00	55,00	55,00	55,00
Korting gemeentelijke belastingen	-/- 36,00			
Totaal	763,67	821,37	843,46	865,95

Kader 4: Belastingdruk:

We verhogen de ozb niet verder dan de al voorgenomen 3% verhoging van de OZB. Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing hanteren we kostendekkendheid als uitgangspunt.

Extra inkomsten

We zien in de afgelopen jaren dat onze gemeentebegroting voor het overgrote deel afhankelijk is van het Gemeentefonds en daarnaast van de inkomsten uit gemeentelijke belastingen. Dat zal in de toekomst ook zo blijven, echter is het gezond om te streven om deze afhankelijkheid kleiner te maken onder het mom van 'alle beetjes helpen'. Ook op andere diensten kunnen we in dat kader toegroeien naar kostendekkend werken (eigen gemeentelijke diensten) en daarnaast waar mogelijk inzetten op extra inkomsten (via actualisering legesverordening, verhoging toeristenbelasting en/of de introductie van andere vormen van inkomsten zoals, precario en inkomsten uit bijvoorbeeld reclame).

Kader 5: (extra) inkomsten:

Om minder afhankelijk te worden van Gemeentefonds en gemeentelijke belasting én voorbereid te zijn op een 'dip' in het Gemeentefonds zetten we in op het zo veel mogelijk kostendekkend aanbieden van onze diensten en waar mogelijk genereren we extra (structurele) inkomsten.

1.9 Personeel en Organisatie

Een krachtige gemeentelijke organisatie

Vanuit het herstelplan hebben we bezuinigd op onze organisatie en zijn we kritisch geweest op uitbreiding van het personeel en tijdelijke inhuur. Dat heeft mede bijgedragen aan financieel herstel op de korte termijn. Echter zien we ook dat het op een aantal plekken heeft geleid tot het niet kunnen actualiseren van beleidsnota's en visies over de brede linie, oplopende behandeltijden en hoge werkdruk. We zien dat dit voor de middellange tot lange termijn niet houdbaar is, gecombineerd met extra taken en het kunnen realiseren van belangrijke ambities ten gunste van onze gemeenschap. Op een aantal onderdelen hebben we dit vorig jaar kunnen verbeteren en hebben we een nodige grote stap op het veiligheidsdomein kunnen maken.

Mede gelet op het feit dat er ook nog steeds taken en verantwoordelijkheden worden toegevoegd bij gemeenten zullen we ook op het gebied van het maken en vernieuwen van beleid op deze ontwikkelingen keuzes moeten maken. Zo gaat de invoering en de doorontwikkeling van de Omgevingswet per 1 januari 2024 definitief door, maar ook bijvoorbeeld de uitbreiding op de taken van beschermd wonen, opvang vluchtelingen en regionale opgaven (zoals de regiodeal, regionale

energiestrategie, hervormingsagenda Jeugd). Dergelijke vraagstukken vragen ook meerjarig nog extra capaciteit en ondersteuning van onze organisatie.

We stellen dus voor om extra capaciteit toe te voegen in het sociaal domein en bij onze ruimtelijke beleidsvelden duurzaamheid en wonen. Ook is er uitbreiding nodig op de begeleiding van majeure programma's en projecten. Daarnaast moeten we versnellen op de doorontwikkeling van onze informatievoorziening en het meer data gedreven werken. Hiermee brengen we betere balans tussen de uit te voeren taken, onze dienstverlening aan onze gemeenschap en de majeure extra opgaven. Op deze manier worden we weer meer zichtbaar in onze gemeenschap.

Ook het boeien en binden van nieuwe maar vooral ook onze huidige medewerkers vraagt bijzondere aandacht. We hebben hiervoor in onze organisatie een gezamenlijk traject ingezet onder de werknaam 'Ongerwaeg'. In de afbeelding hiernaast zijn de pijlers weergegeven waarlangs we met onze organisatie werken aan een wendbare organisatie die klaar is voor de toekomst!

Voor wat betreft onze secundaire arbeidsvoorwaarden zien we dat we op de vergoeding voor woon-werk verkeer steeds verder achterlopen (andere gemeenten die dit nog niet hadden in de regio hebben dit inmiddels ook ingevoerd en anderen hebben de vergoeding per kilometer reeds verhoogd).

2 Beleidskaders voor 2024 per programma/ paragraaf

In dit hoofdstuk lichten we per programma uit onze begroting toe welke kaderstellende voorstellen we doen voor de daaronder vallende doelen richting begroting 2024.

Programma 1: Beleven

Binnen het programma beleven is inmiddels het beleidskader sport opgeleverd en door de gemeenteraad vastgesteld. Daarnaast wordt verder lokaal invulling gegeven aan het Nationaal Sportakkoord als ook de nieuwe brede Specifieke Uitkering naar aanleiding van het *Gezond en Actief Leven Akkoord* en *Integraal Zorgakkoord* (zie ook programma Samenkracht). Op het gebied van cultuur wordt in 2023 een nieuwe beleidsnota opgeleverd. In het verlengde van de toeristische visie, die ook in de komende periode verdiept wordt. In 2023 gaan we aan de slag met een actieplan ter uitvoering van de visie 'In het Spoor van de Draak'. We spelen in op actuele ontwikkelingen zoals het Draaksteken en de doorontwikkeling van Drakenrijk in het kader van ons strategisch thema Sint Joris en de Draak. Dit gebeurt in samenhang met de beleidsterreinen Cultuur en Economie. Ook sluiten we aan bij de regionale herijking van het actieprogramma Vrijetijdseconomie Noord-Limburg.

1.1. Sport: In Beesel is sport voor iedereen toegankelijk en dagen we iedereen uit tot bewegen.

Voor het doel Sport is het nieuwe beleidskader Sport "*Samen Fit: sportakkoord 2023-2026*" door de gemeenteraad als kaderstellend document vastgesteld (d.d. 6 maart 2023). Op basis van dit beleid hebben we het doel aangevuld met wijze van meten en effecten:

- a. In de jeugdmonitors is een daling te zien in de beweegrichtlijn van 19% in 2019 naar 16% in 2021. Met het sportakkoord willen we deze dalende lijn in de beweegrichtlijn van jeugdigen doorbreken.
- b. De stabiele lijn van 53% (2016 & 2020) van volwassenen en ouderen die voldoen aan de beweegrichtlijn willen we (minstens) handhaven.

We streven uiteindelijk naar een stijgende lijn in beide monitors. De jeugdmonitor wordt weer afgenomen in 2023 en 2027. De volwassenen/ouderenmonitor in 2024 en 2028.

De subdoelen blijven ongewijzigd. Deze zijn gelijk aan de zes thema's van het sportbeleid en passen ook binnen de thema's van het Nationaal Sportakkoord dat in december 2022 is getekend.

Verder hebben we aan uw raad toegezegd dat we jaarlijks, na afloop van het jaar, rapporteren op activiteitsniveau en werken we binnen dit doel aan een jaarlijks sportevenement.

1.2. Cultureel is veel te beleven en cultuur is toegankelijk voor iedereen

Voor het doel Cultuur wordt op dit moment een nieuw beleidskader cultuur opgesteld. Behandeling in de gemeenteraad is voorzien voor juli 2023. De beleidskaders en financiële paragraaf verwerken we daarom in de begroting 2024.

1.3. We zijn aantrekkelijk, bourgondisch, actief en levendig

In onze gemeentelijke ambitie, zoals in de toerisme visie *In het Spoor van de Draak*, en doelenboom hebben we uitgesproken dat we ons immateriële erfgoed willen positioneren op Europees niveau, dit willen vermarkten en zo niet alleen Beesel, maar ook Noord-Limburg op de Europese kaart willen zetten. Hiervoor is het thema Sint Joris en de Draak een van onze beleidsveld overstijgende ambities.

Thema Sint Joris en de Draak

Met Sint Joris en de Draak beschikken we als gemeente én gemeenschap over een uniek en onderscheidend element. Het zit van oudsher in ons DNA. We hebben de gezamenlijke ambitie met zowel Stichting Draaksteken Beesel als Europese partners om het thema Sint Joris en de Draak nog

verder tot leven te laten komen in onze gemeente en om dit onderwerp naar een internationaal niveau te tillen. Dit doen we door in te zetten op drie sporen:

- een Europese Culturele Route Sint Joris en de Draak;
- Beleving en verbinding van de draak op en rondom Drakenrijk
- en het Draaksteken.

Dit geheel draagt bij aan het recreatieve, toeristische en culturele profiel van onze gemeente én onze regio. Specifiek heeft deze brede inzet op het thema Sint Joris en de Draak als doel een impuls te zijn voor onze verblijfs- en dagrecreatie, en daarmee ook voor een economische versterking.

Kader 6: Sint Joris en de Draak:

We zetten langjarig in op de doorontwikkeling en vermarkting van dit onderscheidende en strategische thema.

Programma 2: Samenkracht

In de begroting 2023 heeft de vertaling van de Kadernota Sociaal Domein plaatsgevonden. In 2023 is, conform coalitieakkoord, deze kadernota verder uitgewerkt in diverse beleidskaders, te weten de beleidskaders Jeugd, Gezondheid-Wmo en Sport. Deze zijn inmiddels aan de gemeenteraad voorgelegd. De kapstok binnen de doelenboom blijft onveranderd. Met de diverse beleidskaders maken we wel een goede stap in het SMART-maken van onze doelen en subdoelen en door waar mogelijk prestatie indicatoren aan toe te voegen. Per doel en subdoel zijn in deze kadernota kaders opgenomen die voortvloeien uit de beleidskaders Jeugd, Gezondheid-Wmo en Sport. Zie ook bijlage 1 de doelenboom. Uit deze 2 beleidskaders is het voorstel overgenomen om 70k toe te voegen aan Jeugd en om de formatie uit te breiden (verwerkt in de tabel in hoofdstuk 3). Daarnaast worden zoals aangekondigd de subsidies voor stichtingen en verenigingen herijkt, in verband met voldoende voorzienbaarheid verwachten we wijzigingen pas in 2025 door te kunnen voeren.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Een belangrijke algemene ontwikkeling in het sociaaldomein breed is het zogenaamde GALA-akkoord. Op 3 februari is het Gezond en Actief Leven Akkoord getekend (GALA Akkoord). Dit is een akkoord tussen VNG, VWS, Zorgverzekeraars en GGD Nederland. Het akkoord omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: Weerbare en gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Doel van dit akkoord is het geven van een boost aan preventie en het verminderen van druk op de zorg. Het akkoord bevat afspraken over terugdringen gezondheidsachterstanden, gezond ouder worden, gezonde fysieke omgeving, gezonde leefstijl, versterken sociale basis en versterken weerbaarheid en mentale gezondheid. Aan dit akkoord is een brede (specifieke) Rijksuitkering gekoppeld waarmee gemeenten ondersteund worden, als ze bijdragen aan de afspraken uit het akkoord. De publicatie van het GALA heeft zich gekruist met de verschillende beleidsnota's (Jeugd, Sport, Gezondheid-Wmo, Cultuur). Alle gemeenten in Nederland bekijken op dit moment de consequenties van het GALA. Zo ook in K80 verband. Uiterlijk voor oktober 2023 dient de specifieke uitkering te worden aangevraagd. Eventuele financiële en beleidsmatige consequenties zullen verwerkt worden in de begroting 2024.

Herijking Welzijnswerk

We geloven erin dat het voorkomen van zorgen de kwaliteit van leven van onze inwoners vergroot en de zorgbehoefte verkleint. Het versterken van de sociale basis en de inzet op preventie draagt hieraan bij. Vanuit onze visie (kadernota sociaal domein) hebben we de ambitie om een beweging in gang te zetten naar een versterking van de sociale basis, door te investeren in burgerkracht, een zelfredzame samenleving en laagdrempelige ondersteuning voor mensen met gezondheidsrisico's om erger te voorkomen. Het welzijnswerk als onderdeel van de beoogde verbeterde dienstverlening speelt een belangrijke rol in deze beweging. In 2023 herijken we het welzijnswerk en maken hierover nieuwe afspraken. De financiële consequenties verwerken we in de begroting 2024.

Algemene voorzieningen Jeugd

Door de beleidsinterventies uit het lokaal jeugdbeleid willen we op termijn zorgen voor een minder sterke stijging van de vraag naar (dure) jeugdzorg. Dit doen we door het inzetten van (goedkopere) zorg aan de voorkant in plaats van (duurdere) zorg aan de achterkant, zodat we besparingen kunnen

realiseren. Om deze beweging na 2023 vast te kunnen houden, is vanaf 2024 structureel € 70.000 per jaar nodig.

Dit structurele budget staat los van de ontwikkelingen op de maatwerkvoorzieningen omdat we vanuit de realiteit zien dat op de schaal van onze gemeente, de komst van bijvoorbeeld een of twee grote gezinnen met complexe problematiek direct doorwerken op het zorggebruik.

De in de begroting 2023 opgenomen structurele budgetten voor jeugd worden lokaal of regionaal ingezet op basis van lopende contracten, afgegeven beschikkingen, meerjarige afspraken of kunnen slechts ingezet worden voor specifieke bestedingsdoelen (zoals Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid (GOAB) en het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen). Binnen deze budgetten zit geen ruimte om de gewenste bewegingen in gang te zetten. In 2023 hebben we incidentele middelen beschikbaar. Die kunnen we inzetten voor pilots en interventies om de gewenste bewegingen op gang te brengen en de in de begroting opgenomen besparing om de duurdere vormen van zorg te kunnen realiseren.

Kader 7 Algemene Voorzieningen Jeugd:

We ramen €70.000,- structureel voor algemene jeugdzorgvoorzieningen lokaal.

Integraal Huisvestingsplan

In de begroting 2023 is aangekondigd dat we gaan werken aan een Visie Integrale Kindcentra, om te komen tot een duurzame situatie voor de komende jaren. Goed onderwijs vraagt om goede schoolgebouwen. De kaders en regelgeving worden verankerd in de visie Integrale Kindcentra en een Integraal Huisvestingsplan (IHP). De vertaling van het Integraal Huisvestingsplan vindt plaats in de begroting 2024.

Resultaat gericht inkopen

We hebben via de regionale Sturing en Inkoop resultaatgericht ingekocht, vooruitlopend op een toegezegde wetswijziging die het resultaatgericht werken voldoende rechtszekerheid zou geven aan de inwoners. Uit het laatste landelijke bestuurlijke overleg van 15 februari (<https://vng.nl/nieuws/terugblik-op-bestuurlijk-overleg-wmo-15-februari>) blijkt dat de minister deze wetswijziging niet wil gaan voorleggen aan de Tweede Kamer.

De minister baseert zich op de bindende adviezen van de Centrale Raad van Beroep. Op dit moment wordt geen manier gezien om voldoende rechtszekerheid te bieden aan inwoners. Het Ministerie van Volksgezondheid, Sport en Welzijn (VWS) gaat onderzoeken hoe om te gaan met de gemeenten die nu resultaatgericht inkoopt (ongeveer 30% van alle gemeenten). Voor het zomerreces komt het ministerie met een procesvoorstel.

Mocht duidelijk worden dat we een deel van de maatwerkvoorzieningen Jeugd en Wmo opnieuw en op een andere manier moeten gaan inkopen betekent dit dat we voor 2023 en 2024 extra ambtelijke capaciteit op het inkooptraject moeten inzetten.

Voorzieningen – maatschappelijk vastgoed

In 2023 werken we aan een integraal plan voor het maatschappelijk vastgoed in de kern Reuver (locatie bibliotheek, gemeentehuis en De Schakel), waar diverse functies een plek kunnen krijgen (dienstverlening, maatschappelijk, cultuur etc.). Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor de maatschappelijke functie in de kern Beesel. Als de planvorming en besluitvorming ver genoeg gevorderd zijn, nemen we de gevolgen hiervan op bij de begroting 2024.

Programma 3: Fijn Wonen & Bedrijvig

In 2023 hebben we ook voor het programma *Fijn Wonen & Bedrijvig* een belangrijke basis gelegd. Zo wordt voor het thema wonen de woonzorgvisie opgeleverd, is een woondeal met het Rijk afgesloten én een Town Deal met het Rijk (BZK). Hiermee zijn de kaders voor toekomstbestendige woningbouw in onze gemeente gemaakt én belangrijke afspraken met het Rijk overeengekomen. Voor het thema economische ontwikkeling bereiden we voor eind 2023 een economische visie en uitvoeringsprogramma voor. We verwachten deze eind 2023 op te leveren waarna deze ter

besluitvorming wordt voorgelegd aan uw raad. De economische visie is naast de woon-zorgvisie een belangrijke bouwsteen voor de uiteindelijke omgevingsvisie.

Omgevingswet

Inmiddels is duidelijk geworden dat op 1 januari 2024 de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging in werking treden. Na de fase van implementatie en inwerkingtreding start in 2024 de fase van doorontwikkeling. We leren werken met het nieuwe stelsel en de manier van werken die in de Omgevingswet wordt beoogd. In de Omgevingsvisie maken we beleidsmatige keuzes over de lange termijn visie op de fysieke leefomgeving als geheel. Deze transitie zal op diverse onderdelen impact gaan hebben. De voorbereidingen worden getroffen en in het onderdeel 'personeel en organisatie' wordt deze opgave dan ook meegenomen.

3.1 Een gemeenschap met voorzieningen en bedrijvigheid waar het dorpse karakter behouden blijft

Economische visie & uitvoeringsprogramma

Samen met ondernemers in de centra, op de bedrijventerreinen en in het buitengebied en het onderwijs, stellen we een economische visie op. Vanuit deze visie in combinatie met de toeristische visie gaan we invulling geven waar de gemeente Beesel samen met haar partners "werk van gaat maken" om de economische vitaliteit van Beesel ook in de toekomst te behouden en te versterken. De middelen die we nodig hebben om dit te verwezenlijken nemen we waar mogelijk al op in de begroting 2024.

3.2 Een woongemeenschap met de juiste woning van de juiste kwaliteit, voor de juiste doelgroep, op de juiste plek en op het juiste moment beschikbaar in een aantrekkelijke woonomgeving

Woonzorgvisie & nationale bouw- en woonagenda

In 2023 wordt de woonzorgvisie aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarnaast is in maart 2023 een Woondeal met het Rijk gesloten. Voor de aanpak wonen hebben we reeds middelen opgenomen in de meerjarenbegroting. Op basis van de woonzorgvisie en de hieruit voortvloeiende acties nemen we, indien nodig, additionele middelen op in de begroting 2024.

3.3 We willen een klimaatbestendige, toegankelijke, goed bereikbare, groene, schone en veilige fysieke leefruimte van hoge kwaliteit

Mobiliteitsplan – uitvoeringsplan

In 2023 starten we met het mobiliteitsplan, een belangrijke ambitie uit het coalitieakkoord en de begroting. Om de doelen van dit plan te kunnen realiseren is ook hier structureel budget nodig. De middelen die we nodig hebben om dit te verwezenlijken nemen we waar mogelijk al op in de begroting 2024 (zie daarvoor ook de onderdelen *vrachtverkeeraanpak* en *wandelpad*). In 2024 zullen de hiervoor benodigde middelen, evenals in 2023, gedekt worden uit het ambitiebudget.

Vrachtverkeeraanpak

We hebben specifiek aandacht voor vrachtverkeeraanpak. Op 6 maart 2023 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over deze aanpak. In 2023 gaan we aan de slag op de Heerstraat en de Mariastraat. Maatregelen op andere straten verwachten we pas in 2024 te kunnen nemen. De benodigde middelen hiervoor nemen we op in de begroting 2024.

Stoep of wandelpad Bussereindseweg

De gemeenteraad heeft in een motie het college opgeroepen tot de aanleg van een stoep of wandelpad langs de Bussereindseweg. We werken op dit moment aan een haalbaarheids- als ook een betaalbaarheidsonderzoek. De resultaten van dit onderzoek alsook de financiële uitwerking zal plaatsvinden in de meerjarenbegroting 2024. We leggen een koppeling met de beleefroute Draak.

3.4 Duurzaamheid: transitie naar een duurzame samenleving door te werken aan sociale duurzaamheid, duurzame energie, biodiversiteit en klimaatadaptatie, schone en slimme mobiliteit en circulaire economie

Klimaatakkoord

De komende jaren vergt de aanpak van de doelen uit het Klimaatakkoord op landelijk, provinciaal en lokaal niveau veel inzet. Voor de periode 2023 t/m 2025 ontvangen gemeenten (na het indienen van een aanvraag) hiervoor rijksmiddelen vanuit het Klimaatakkoord. Voor de gemeente Beesel gaat het om ruim € 287.000 voor 2023, € 290.000 voor 2024 en € 293.000 voor 2025.

Deze middelen zijn met name bedoeld voor het aantrekken van uitvoeringscapaciteit, het vergroten van kennis en het in huis halen van externe expertise (in totaal 90% van de uitkering). Daarnaast mag 10% besteed worden aan kosten gerelateerd aan de personele kosten. Naast deze klimaatakkoordmiddelen zijn en komen er nog meer SPUK regelingen die zich richten op feitelijke investeringen. Naast de huidige regeling voor energiearmoede, gaat het om bijvoorbeeld inzet in het kader van de Warmtetransitievisie en het Nationaal Isolatie Programma, dat zich richt op koopwoningen met energielabel D, E, F en G en met name op de lagere inkomens daarbinnen. Voor het investeren in verduurzaming van woningen, verkennen we de financieringsmogelijkheden vanuit de gemeente.

Op dit moment bekijken we de voorwaarden van de diverse regelingen en hoe we deze zo optimaal mogelijk kunnen inzetten om te komen tot voldoende gemeentelijke capaciteit en uitvoering van diverse klimaat- en energiematregelen. Voor de zomer 2023 herijken we het actieprogramma duurzaamheid, met name het onderdeel energietransitie. We stemmen dit af op de doelen en criteria die in de verschillende SPUK's zijn opgenomen. Bij de begroting 2024 volgt een verdere vertaling.

Programma 4: Veilige en Dienstverlenende Gemeente

4.1 In Beesel zijn en voelen inwoners zich veilig

Op het vlak van openbare orde en veiligheid volgen we het vastgestelde integrale veiligheidsbeleid 2023-2026 met daarin als topprioriteiten ondermijning, jeugd en veiligheid en zorg en veiligheid. Voor 2023-2024 stellen we een uitvoeringsplan op met van maatregelen die we treffen om onze doelen te behalen. In 2023 werken we verder aan de doorontwikkeling van onze klantgerichte dienstverlening. Ook werken we toe naar een inhoudelijke en praktische herijking van de samenwerking in de Regio Noord-Limburg, waarbij wordt ingezet op een nieuwe Regio Deal met het Rijk en Investeringsagenda met de Provincie Limburg.

Regionale Samenwerking Ondermijning

In de afgelopen twee jaar heeft de gemeente Beesel actief geparticipeerd in de regionale samenwerking gericht tegen ondermijning/ op het gebied van veiligheid. Deze samenwerking vloeit voort uit de Regio Deal *De Gezondste Regio* Noord-Limburg. In meerdere raadsinformatiebrieven is de gemeenteraad op de hoogte gesteld van de inhoud van deze regionale samenwerking en de daarbij behorende projecten. Het Regionaal Interventie Team (RIT) is wellicht het grootste project, waarin uitvoeringskracht is gebundeld. De financiële bijdrage vanuit de gemeente Beesel aan de Regio Deal projecten Veiligheid was incidenteel.

In 2023 wordt de regionale samenwerking herijkt, ook inhoudelijk. Op basis van deze herijking wordt een nieuw regionaal uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierin zal de samenwerking op het gebied van veiligheid worden geformaliseerd. Hiermee borgen we onze bijdrage aan waardevolle samenwerkingsprojecten als het RIT en regionale bewustwordingscampagnes op het gebied van ondermijning. De financiële consequenties worden in 2023 uitgewerkt en vertaald in de begroting 2024

Kader 8 Regionale Samenwerking Veiligheid:

De regionale samenwerking op veiligheid en ondermijning wordt gecontinueerd.

4.2 We geven een klantgerichte invulling aan burgerzaken

We spelen in op de veranderende behoefte van onze gemeenschap en sluiten aan op technologische ontwikkelingen om op deze manier digitaal waar mogelijk onze gemeenschap en interne bedrijfsvoering te bedienen waarbij veiligheid de basis is. In 2023 zijn wij gestart met een campagne om de dienstverleningsbehoefte van onze gemeenschap op te halen. De resultaten hiervan verwerken wij in een actieplan en komen tot uitvoering in 2024. Zo dragen we bij aan en volgen we een goede dienstverlening op.

4.3 Een bestuurlijk sterke, kleine en krachtige gemeente zijn die vanuit verbinding met lokale, (EU) regionale en landelijke partners haar doelen en ambities bereikt

Regionale samenwerking Noord-Limburg

In 2023 is het regionaal uitvoeringsprogramma herijkt. Tevens is een regionale propositie door de acht samenwerkende gemeenten naar de (nieuwe) fractievoorzitters in Provinciale Staten gestuurd, met een uitnodiging ook de komende jaren samen te bouwen aan een krachtige regio Noord-Limburg.

Om onze ambities te financieren is ook in 2023 een aanvraag voor de 5e tranche Regio Deal voorbereid, die uiterlijk in november 2023 moet zijn ingediend bij het Rijk. Voor 2023 en 2024 is incidenteel cofinanciering in de begroting van de gemeente Beesel opgenomen (per jaar €150.000). In de begroting 2024 maken we concreet welke regionale cofinanciering nodig is voor regionale projecten en ambities waar de gemeente Beesel in participeert of zelf inbrengt. Meerjarig willen we toe werken naar financiering uit daarvoor bestemde reguliere budgetten.

Daarnaast is voor de uitvoering van de door de raad vastgestelde regiovisie *De Gezondste Regio 2024* regionaal een regiobureau verantwoordelijk. Dit regiobureau wordt gefinancierd uit een bijdrage per inwoner van alle 8 gemeenten. Eind 2023 lopen de samenwerkingsafspraken voor deze uitvoeringsorganisatie af. In de loop van 2023 wordt de werking van het regiobureau herijkt. Op basis daarvan kunnen we in de begroting 2024 concreet opnemen of het jaarlijks hiervoor gereserveerde bedrag nog toereikend is of dat een aanpassing nodig is.

Programma 5: Overhead

5.1 We zijn in control, adviseren, ondersteunen en sturen medewerkers zodat we taken doelmatig en rechtmatig uitvoeren.

Werkplekken, stuurinformatie, Datagedreven werken en kwaliteit informatiebeheer

We ontwikkelen een werkplek in de cloud. Dit stelt ons in staat om veilig en constructief samen te werken in projecten, intern alsook met onze partners. Onze professionaliteit neemt hierdoor toe en we kunnen efficiënter werken. In 2024 ontwikkelen we het in 2023 gestarte project *Datagedreven werken* door. Door het inzichtelijk maken van (stuur)informatie wordt doelmatigheid en rechtmatigheid verder geborgd. De informatiemanager gaat de verbindende rol spelen tussen onze organisatie en de techniek waarmee wij stuurinformatie gaan presenteren.

Om de kwaliteit van onze informatiehuishouding te verbeteren is een plan van aanpak opgesteld (mede naar aanleiding van de Archiefinspectie). Onderdeel van dit plan is het structureel uitvoeren van kwaliteitscontroles. Daarnaast is een verdere doorontwikkeling nodig.

5.2 De organisatie van Beesel heeft duurzaam inzetbare medewerkers die passen bij dat wat de organisatie en samenleving nodig heeft

Dit vereist een bedrijfsvoering die op orde is en blijft aansluiten bij de veranderende maatschappij. Een maatschappij die te maken heeft met enerzijds een gespannen arbeidsmarkt, maar ook met spanning op de financiële onzekerheden van elk individu. Zie ook de geschetste ontwikkeling in paragraaf 1.9. Met dit op het vizier wordt het steeds belangrijker dat we aantrekkelijk blijven als werkgever en zorgen voor duurzame (ver)binding. Niet alleen voor nieuwe medewerkers, maar nog belangrijker voor onze eigen mensen. Voor 2024 willen we inzetten op aanpassing van minimaal 2 arbeidsvoorwaarden waar we als gemeente Beesel zien dat we geen aansluiting hebben met de omliggende organisaties (bedrijven en gemeenten). Op deze manier zorgen we dat we aansluiting blijven houden en ons als gelijkwaardige werkgever kunnen profileren.

Herziening functie- en loongebouw

In 2023 is gestart met de herziening van het functie en loongebouw van gemeente Beesel. Het huidige functie en loongebouw is opgezet in 2011 en voorziet niet meer in een goed samenhangend geheel dat recht doet aan een herkenbare beschrijving van de functie voor onze medewerker en een concurrerende positie op de arbeidsmarkt. Ook het systeem waarin we de functies waarderen wordt niet meer geactualiseerd waardoor het nodig is om over te gaan tot een actueel systeem. Dit betekent dat het onzeker is welke consequenties dit gaat hebben op het totaal van de p-budgetten. In de begroting 2024 geven we hier een nadere invulling aan.

Duurzame mobiliteit

De cao-gemeenten geeft vooralsnog geen uitsluitel in een model voor vergoedingen van woon-werkverkeer waarbij hybride werken een onderdeel uitmaakt. Waar gemeente Beesel afgelopen jaren met een klein aantal gemeenten in de regio geen woon-werkvergoedingsregeling had, zijn we met ingang van 2023 helaas nog de enige in Noord-Limburg. Dat doet ons, als we goed werkgever willen zijn, geen goed. Dit geldt niet alleen voor nieuwe medewerkers maar ook voor onze eigen medewerkers. In een tijd van financiële onzekerheden is het gepast om kosten die gemaakt worden ten behoeve van het werken bij gemeente Beesel ook te vergoeden, ook als de CAO daarin (nog) niet voorziet.

Kader 9 woon-werkvergoeding:

We stellen voor om een model voor een reële woon-werkvergoeding uit te werken vanaf 2024 totdat vanuit de CAO Gemeenten een model komt dat voor alle gemeenten gaat gelden en er daarmee weer gelijkwaardigheid is. Voor de invoering van een woon-werkvergoeding begroten we €45.000 structureel.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Om de toenemende wettelijke taken, extra opdrachten vanuit het Rijk en onze eigen lokale ambities te kunnen verwezenlijken en de dienstverlening op niveau te houden wordt voorgesteld om de formatie van onze eigen organisatie uit te breiden.

Van inhuur naar in eigen dienst

Op de procesbegeleiding/ projectleiderschap van onze majeure programma's en projecten zien we een continue behoefte ontstaan richting toekomstige opgaven. Omdat de middelen veelal incidenteel verbonden zitten aan een specifiek traject wordt hierop ingehuurd. Om uit deze trajecten zo veel mogelijk zelf te leren, regie te houden en eigen slagkracht te vergroten stellen we voor om op een drietal plekken voor een vacature te kiezen (knowhow blijft in de organisatie en is in de meeste gevallen goedkoper dan inhuur):

- Allround procesbegeleider programmabureau (budgetten uit majeure trajecten)	1 fte
- Beleidsadviseur duurzaamheid (budget uit duurzaamheidsgelden)	1 fte
- Beleidsmedewerker wonen (budget uit aanpak wonen)	1 fte

Financiële impact: Dekking binnen begroting/ binnen projecten aanwezig.

Uitbreiding bestaande formatie en toevoeging nieuwe formatie

Zoals in hoofdstuk 3.2 is toegelicht neemt het takenpakket en de werkdruk toe. Om als organisatie mee te kunnen bewegen met alle ontwikkelingen en de snelheid waarmee dat gebeurt is er op een aantal plaatsen meer vaste formatie nodig dan nu is voorzien en/of voortkomt uit geactualiseerd beleid:

1) Uitbreiding op bijzonder wetten (APV/Alcoholwet/evenementen)	0,5 fte
2) Uitbreiding op ruimtelijke ordening (vanaf 2025)	1 fte
3) Informatiemanager/ ProductOwner Datagedreven werken	1 fte
4) Uitbreiding beleid sociaal domein* (onderwijs, gezondheid en voorliggend veld)	2 fte
5) Verenigingsondersteuner	0,5 fte

* Deze uitbreiding is gebaseerd op de voorstellen Gezondheid-WMO en Jeugd (onderwijs 0,72 fte, gezondheid 0,72 fte en voorliggend veld 0,5 fte), de exacte taakverdeling wordt integraal in het beleidsteam nog verder uitgewerkt.

Financiële impact: Voor bovenstaande uitbreidingen is geen dekking aanwezig in onze meerjarenbegroting. Deze uitbreiding betekent een structurele last in de meerjarenbegroting van 299k extra in 2024. In hoofdstuk 3 is deze behoefte meerjarig opgenomen.

Kader 10 Uitbreiding formatie

Om als organisatie mee te kunnen bewegen met alle wettelijke taken, extra opgaven vanuit het Rijk, lokale ambities, goede lokale dienstverlening en snelheid te kunnen maken op opgaven is extra formatie nodig.

3 Meerjarig begrotingssaldo op basis van deze kadernota

Op basis van de inzichten uit hoofdstuk 1 en 2 komen we op het volgende beeld uit op basis waarvan we de conceptbegroting 2024 verder willen voorbereiden. Bij de diverse saldo's in de tabel volgt hieronder een toelichting.

Bedragen x € 1.000

	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo	736	983	382	228
LPO ontvangsten Rijk	1.018	1.961	1.566	1.566
CAO	-460	-920	-920	-920
Overige lasten	-300	-600	-900	-900
Saldo (A)	994	1.424	128	-26
Personeel	-298	-414	-426	-439
Reiskosten	-45	-45	-45	-45
Alg. voorz Jeugd	-70	-70	-70	-70
Saldo (B)	581	895	-413	-580
Verwachting bijstelling ravijn	0	0	ntb	ntb
Saldo (C)	581	895	ntb	ntb

Het begrotingssaldo boven in de tabel is overgenomen uit de meerjarenbegroting 2023 aangevuld met de prognose voor 2027. Daaronder zijn de autonome ontwikkelingen toegevoegd die invloed hebben op het begrotingssaldo, hierdoor ontstaat saldo A. Het 'ravijn' vanaf 2026 is hierin ook voor de gemeente Beesel duidelijk aanwezig.

Op basis van de voorstellen uit deze kadernota ontstaat na verwerking saldo B. Hierdoor ontstaat in combinatie met het 'ravijn' een voorlopig meerjarig negatief beeld. De verwachting is echter dat een bijstelling gaat plaatsvinden vanuit het Rijk. We hebben daarom Saldo C toegevoegd als 'nader te bepalen' omdat nog niet helder is hoe de besluitvorming van het Rijk er precies uit gaat zien (compensatie, ingroeimodel, nieuwe werkwijze).

Wel stellen we voor om in afwachting van meer duidelijkheid van het rijk voorbereidingen te treffen om een eventueel meerjarig tekort op te kunnen vangen indien dat toch noodzakelijk blijkt. Voorbeelden hiervan zijn herbestemming van budgetten in de begroting (bijvoorbeeld de 228k aan dekking voor energiebesparing die vanaf 2026 zou kunnen worden omgevormd als dat nodig is, daarnaast starten we met een onderzoek naar maatregelen en mogelijkheden om structurele extra inkomsten te genereren (anders dan gemeentefonds en ozb). Zo is er voldoende voorbereidingstijd en kunnen kosten voorzienbaar worden gemaakt in 2024 en 2025. Besluitvorming over de definitieve invoering kan plaatsvinden bij de begrotingsbehandelingen in 2024 en 2025.

Visie: Blij in Beesel, vandaag, morgen en overmorgen

Gemeente in gemeenschap

Pr. 1: Beleven

In Beesel is sport voor iedereen toegankelijk en dagen we iedereen uit tot bewegen

- Samen fit door sport en bewegen
- Wij leren bewegen
- Sport en Bewegen voor iedereen
- Ruimte voor sport en bewegen
- Samen met verenigingen en sportaanbieders
- Sport en evenementen

In Beesel is cultureel veel te beleven en is cultuur toegankelijk voor iedereen

- Het culturele veld en onze inwoners zijn actief betrokken bij de uitvoering en deelname aan Kunst, Cultuur & Erfgoed in onze gemeente/gemeenschap
- We bevorderen de beleving van erfgoed in projecten en stimuleren het behoud ervan
- We versterken onze unieke cultuur en stimuleren onze onderlinge samenwerking te stimuleren

Beesel is aantrekkelijk, bourgondisch actief en levendig

- We bevorderen de beleving van de ligging aan de Maas
- We bevorderen de toeristische beleving van de gemeente
- We bevorderen samenwerking tussen groen en recreatie
- We positioneren het immateriële erfgoed op Europees niveau, vermarkten dit en zetten zo niet alleen Beesel, maar ook Noord-Limburg op de Europese kaart
- We promoten onze regio

Pr. 2: Samenkracht

Veerkracht: Inwoners van Beesel kunnen veilig opgroeien/leven en met veranderingen, tegenslagen uitdagingen omgaan

- Inwoners zijn in staat om met stress en tegenslagen om te gaan en vinden zo veel mogelijk oplossingen in het eigen netwerk
- Kinderen ontwikkelen zich optimaal binnen de eigen mogelijkheden

Leefstijl: Inwoners van Beesel kiezen voor een gezonde leefstijl, hebben een gezond gewicht en kinderen groeien op in een gezonde en veilige leefomgeving

- Dalen overgewicht: we volgen de lijn van het nationaal preventieakkoord en willen het aantal volwassenen en jeugdigen met overgewicht/dat rookt laten dalen. Het stimuleren tot gezond gedrag doen we door de keuze gemakkelijk en vanzelfsprekend te maken.

Mentale gezondheid: Inwoners van Beesel hebben een goede mentale gezondheid en voelen zich gelukkig. Inwoners met psychische kwetsbaarheid kunnen meedoen in de samenleving

- Eenzaamheid: We willen passende ondersteuning voor mensen die (ernstige) eenzaamheid ervaren. Hiermee willen we bijdragen aan de afname van het aantal volwassenen dat zich in onze gemeente eenzaam voelt.
- Mentale gezondheid: Maatwerkvoorzieningen met een focus op normaliseren en gericht op het versterken van eigen kracht en/of het netwerk van de inwoner

Lichamelijke gezondheid: In Beesel kunnen inwoners zo lang mogelijk dagelijkse activiteiten uitvoeren

- Maatwerkvoorziening: inwoners ervaren zo weinig mogelijk fysieke beperkingen in het dagelijks leven
- Mobiliteit vergroten

Zorggebruik: In Beesel hebben we grip op ondersteuning:

- Grip krijgen op het gebruiken van de mate waarin ervaren wordt dat de geboden ondersteuning het gewenste effect heeft

Fysieke omgeving: In Beesel zijn inwoners veilig en gezond in de omgeving waar zij wonen en wonen zo lang en zelfstandig mogelijk in de eigen omgeving

- Ruimte voor ontmoeten: We bieden ruimte voor ontmoeting in een gemeenschapshuis
- Ruimte voor onderwijs: We bieden goede huisvesting voor onze scholen
- Ruimte voor sport en bewegen: We zetten ons in voor een ruimte die uitnodigt tot bewegen.
- Toegankelijkheid: we houden er rekening mee dat de fysieke buitenruimte en activiteiten zo toegankelijk mogelijk zijn voor mensen met fysieke beperkingen.

Sociaal-economische status: In Beesel zijn inwoners financieel zelfredzaam en doen naar vermogen mee in de samenleving

- Armoede en schulden voorkomen: Voorkomen en tegengaan van armoede en schulden en het stimuleren van (financiële) zelfredzaamheid en (arbeids) participatie
- Inburgering: Inburgeringsplichtigen bereiken het voor hen hoogst haalbare taalniveau (liefst B1), in combinatie met een vorm van participatie (onderwijs, werk).

Sociale leefomgeving: In Beesel voelen inwoners zich veilig. Er is verbinding tussen inwoners, zij gaan respectvol met elkaar om en helpen elkaar

- Samen met verenigingen: Verenigingen zorgen ervoor dat mensen kunnen meedoen, ontmoeten en bewegen.
- Minder mantelzorgers voelen zich overbelast. We willen dat mantelzorgers de zorg zo lang mogelijk kunnen volhouden en overbelasting van mantelzorgers voorkomen
- Ontmoeting: Er is een toereikend aanbod aan algemene voorzieningen die bijdragen aan ontmoeting.
- Veilige sociale leefomgeving: Inwoners hebben een gezonde en veilige sociale leefomgeving.
- Eenzaamheid: we bevorderen dat inwoners zich bewust worden van het feit dat een groep inwoners zich eenzaam voelt, zij dit bespreekbaar maken en weten waar ze terecht kunnen met signalen.
- Dementievriendelijke samenleving: we sluiten aan bij de Nationale Dementiestrategie en werken aan een dementievriendelijke Beeselse samenleving, waarin mensen met dementie meetellen en meedoen.

Pr. 3: Fijn wonen en bedrijvig

Een gemeenschap met veel voorzieningen en bedrijvigheid waar het dorps karakter behouden blijft

- Centra: Balans tussen levendige en leefbare centra belangrijk, waarin de middenstand floreert en die uitnodigen tot ontmoeten
- Ondernemers: Een gezond ondernemersklimaat voor starters en bestaande bedrijven en fysieke en sociaal maatschappelijke ruimte om te ondernemen.

Een woongemeenschap met juiste woning van de juiste kwaliteit, voor de juiste doelgroep, op de juiste plek en op het juiste moment beschikbaar in een aantrekkelijke woonomgeving

- Toekomstbestendig maken van de bestaande woningvoorraad
- Nieuwbouw en uitbreiding van de woningvoorraad

We willen een klimaat bestendige, toegankelijke, goed bereikbare, groene, schone en veilige fysieke leefruimte van hoge kwaliteit

- Werichten in en onderhouden onze openbare ruimte doelmatig en klimaatbestendig
- Ter waarborging van een veilige en kwalitatieve leefomgeving maken we beleidsvisies en plannen, hebben we een omgevingsvergunningstelsel en voeren we T&H uit op basis van een integrale belangenafweging.
- Groen: werichten plekken in met belevingswaarde, die uitnodigen tot ontmoeten, bewegen, sociale verbondenheid, verblijven en recreëren
- Mobiliteit: Beesel is bereikbaar op een veilige en duurzame manier.
- We voeren een eenduidig grondbeleid
- We zorgen voor veilige wegen

Duurzaamheid: Transitie naar een duurzame samenleving door te werken aan sociale duurzaamheid, duurzame energie, biodiversiteit en klimaatadaptatie, schone en slimme mobiliteit en circulaire economie

- Sociale duurzaamheid: iedereen kan meedoen, iedereen kan het betalen en iedereen kan meeprofiteren
- Duurzame energie: We besparen zoveel mogelijk energie en dat wat we nodig hebben, wekken we op een duurzame manier op.
- Biodiversiteit en klimaatadaptatie: We gaan voor een groen Beesel, behouden planten en diersoorten en zijn adaptief voor extreem weer.
- Circulaire economie: We streven naar slim (her)gebruik van grondstoffen, producten en goederen in een gesloten kringloop waardoor het gebruik van grondstoffen afneemt.
- Schone en slimme mobiliteit, waarin inwoners, goederen en bezoekers van onze gemeente zich slim, schoon, veilig en aangenaam verplaatsen

Pr. 4: Veilige en dienstverlenende gemeente

In Beesel zijn en voelen inwoners zich veilig

- We zetten in op preventie, bewustzijn, weerbaarheid, samenredzaamheid en zelfredzaamheid op het vlak van veiligheid
- We waarborgen veiligheid van (kwetsbare) inwoners
- We pakken ondermijning effectief aan
- We waarborgen veiligheid van (kwetsbare) inwoners

We geven een klantgerichte invulling aan burgerzaken

- Klantgerichte dienstverlening op hoge kwaliteit
- Juridische kwaliteitszorg

Een bestuurlijk sterke, kleine en krachtige gemeente zijn die vanuit verbinding met lokale, (EU) regionale en landelijke partners haar doelen en ambities bewerkt

- We werken regionale samen (ecosysteem Noord-Limburg)
- We werken grensoverschrijdend samenwerking (Euregio)
- We werken landelijk samen (perspectief kleine gemeente)
- Lokale samenwerking
- Sterk bestuur

Pr. 5: Overhead / overig

De organisatie heeft duurzaam inzetbare medewerkers die passen bij dat wat de organisatie en samenleving nodig heeft

- Blijven aansluiten bij veranderende maatschappij (bestaand personeel)
- De juiste mensen zitten op de juiste plek
- Zorgen voor voldoende medewerkers (kwantitatief)
- Zorgen voor de juiste medewerkers (kwalitatief)
- Aantrekkelijk blijven als werkgever

We zijn in control, adviseren, ondersteunen en sturen medewerkers zodat we taken doelmatig en rechtmatig uitvoeren

- We ondersteunen en sturen medewerkers in hun werk
- We adviseren op vakinhoud
- We hebben evenwicht tussen zelf doen en uitbesteden, voeren regie daar waar nodig